

ВИКОРИСТАННЯ РОЛЬВИХ ІГОР НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Завальна Л.С., студентка СумДПУ ім. Макаренка А.С.

Згідно сучасних методичних засад основний акцент у викладанні іноземних мов має бути зроблений на особистісно-орієнтованому та комунікативному підходах.

Серед провідних методів навчання, які відносяться до найінформативніших та результативних з точки зору сприйняття, виокремлюють такі, як: дебати, рольові ігри, дискусії ігри

Якість оволодіння учнем іноземною діяльністю значною мірою зумовлена і мотивацією, яка викликає цілеспрямовану активність, стимулює вибір засобів та прийомів для досягнення мети. Психологи називають мотивацію "запусковим механізмом" діяльності, у тому числі й мовленнєвої.

Майже всі учні бажають оволодіти іноземною мовою, але зіткнувшись з різноманітними труднощами на шляху до досягнення мети, їх мотивація може знижуватись, зникає активність, послаблюється воля, погіршується успішність. Слід пам'ятати, що мотивація відноситься до суб'єктивних якостей учня і вона визначається його особистими спонуканнями, пристрастями і потребами. Тому вчитель може вплинути на неї лише опосередковано, створюючи умови, на основі яких виникає особиста зацікавленість у роботі.

Важливо глибоко продумати стимули для мовлення, заохочувати учнів до активних мовленнєвих дій у зв'язку з певною ситуацією. Таким чином буде реалізована взаємодія та співпраця вчителя з учнем, а також розвиток інтересу учня до вивчення мови. За наявності в учнів інтересу до мови, вивчена мова не забувається учнями, навіть якщо знання цієї мови не буде використовуватись протягом довгого часу.

Навчальні ігри допомагають зробити процес навчання іноземної мови цікавим та захоплюючим. Атмосфера захопленості, відчуття рівності дають можливість учням подолати скутість, зняти мовний бар'єр, втому, знизити тривожність, тощо. Спілкування, що виступає основною метою навчання іноземної мови, є ситуативним, адже воно завжди відбувається в певній ситуації. Рольова гра є чудовою основою для навчання спілкування, тому що в ній задаються умови та ролі, які моделюють реальні життєві ситуації. У результаті кожен гравець виступає як частина соціального оточення інших і демонструє шаблон, у рамках якого вони можуть спробувати свою власну поведінку.

Оскільки використання рольових ігор передбачає створення особливого навчального простору, в якому учень готується до вирішення важливих проблем та реальних ускладнень, "проживаючи" їх та способи їх вирішення, завдання вчителя полягає в тому, щоб, по-перше, створити життєвоважливу ситуацію, по-друге, розподілити ролі і, по-третє, сформулювати пошукові завдання, що випливають із ситуації. Під час проведення рольової гри змінюється також і роль вчителя - якщо традиційно вчитель повинен контролювати мовленнєву діяльність учня, то в умовах гри контроль та керівництво з боку вчителя повинні бути припинені як тільки учень почав обігрувати роль.

Спілкування під час рольової гри є ефективним та невимушеним, якщо у учнів є набір завершених фраз, які вони можуть використовувати у ситуаціях, вільно ними оперуючи. Чим більше рольових позицій, тим ширше буде соціальний досвід учня у спілкуванні.

Існують певні аспекти рольової поведінки, які сприяють створенню моделей реальних життєвих ситуацій. В щоденному житті, в реальності, ми спілкуємось власною мовою, граємо багато ролей. В кожен момент ми поведимося по-різному. Поведінка учнів в рольовій грі дещо відрізняється від нашої поведінки рідномовному оточенні, але основні аспекти поведінки — ті ж самі. Зокрема, формальність — ми вживаємо більш-менш формальні мовні засоби, а іноді навіть термінологію, в залежності від того, з ким ми спілкуємось. Наступним аспектом можна виокремити функціональність — від того, які функції ми будемо виконувати також залежить вибір мовних засобів. Ще цілком зрозумілою є залежність вибору мовних засобів від нашого відношення до співбесідника. Крім того мову для спілкування потрібно правильно підбирати і правильно вживати, щоб дати співбесідникові можливість зрозуміти наше відношення (гнів, радість, сум, тощо). Слід також враховувати різницю у культурі поведінки, тому що багато студентів будуть спілкуватися безпосередньо і дуже важливо знати відповідну до слів міміку та жести. У рольовій грі важливим аспектом поведінки є негайна усна відповідь. Учень-слухач повинен зрозуміти ситуацію, показати розуміння почутого, вчасно відповісти, помітити реакцію співбесідника — можливо треба перефразувати чи пояснити свою відповідь, подати сигнал - чи бажає він продовжити розмову, чи ні.

Проте вчені зазначають також певні недоліки у використанні рольових ігор у навчальному процесі. Серед них, зокрема, недоліки організаційного плану — класна кімната невеликого розміру, тобто —

брак вільного простору, потрібного для деяких рольових ігор; нестача часу, який потрібен для ефективності гри.

Надаючи учням свободу в рамках класного приміщення у використанні та експериментуванні з мовленнєвими засобами, ми можемо з'ясувати, що вони вивчили і наскільки вони розуміють доцільність використання цих засобів. Будь-яка помилка може бути проаналізована і використана вчителем як основа для подальших, більш поглиблених вправ.

Під час рольової гри діти виступають суб'єктами ігрового процесу, його активними творцями. У грі навіть інтелектуально-пасивна дитина спроможна виконати таке завдання, яке їй важко дається у звичайному житті, тому що тут існує певна умовність і немає такої жорстокої смуги оцінювання, яку відчуває на собі школяр з перших же днів навчання. Відчуття рівності, атмосфера захопленості дають можливість учням подолати скутість, зняти мовний бар'єр, втому, знизити тривожність, напруження, негативне ставлення учнів до навчальної діяльності, тощо.

Отже, учасники рольової гри не тільки роблять повідомлення з певної теми, але й невимушено вступають у бесіду, намагаються підтримати її. Вони цікавляться думкою інших, погоджуються, сперечаються, відстоюють свою позицію. Гра проходить в жвавій творчій атмосфері, і, зрештою, розмова стає невимушеною.

Рольові ігри надають можливості для розвитку творчих здібностей учнів під час мовленнєвої діяльності за рахунок того, що роль вчителя обмежується тільки поясненням завдання учня, а далі учень грає самостійно і підбирає ті мовні засоби, які саме він вважає необхідними у певній ситуації.

ТВОРЧА АКТИВНІСТЬ ВИКЛАДАЧА І СТУДЕНТА У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Кочубей В.І., ст. викладач СумДПУ ім. Макаренка А.С.

Важливе місце у пошуках світоглядних орієнтирів сучасної людини належить освіті. Суспільство формує нові цінності, адекватні сучасним реаліям, а освіта має донести їх до кожної людини у прийнятній, зрозумілій формі. Звідси потреба у модернізації освітніх процесів, що передбачають орієнтацію суспільства на сучасні соціокультурні реалії, розробку, вдосконалення й реалізацію нових цілей, пріоритетів, стратегій суспільного розвитку.